

Nr 9

Kulturutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, m. m. jämte motioner såvitt propositionen och motionerna hänvisats till kulturutskottet

Propositionen

Sedan regeringen i propositionen 1975:1 bilaga 10 under punkten B 38 (s. 83) beräknat medel för vissa åtgärder inom ungdomsområdet har regeringen i propositionen 1975:14 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att godkänna vissa riktlinjer för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor samt att

1. godkänna de riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet som förordats i propositionen,

2. till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 22 344 000 kr.,

3. till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 33 500 000 kr.,

4. till Statens ungdomsråd för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 355 000 kr.

Propositionen har hänvisats till utbildningsutskottet såvitt gäller riktlinjer för fritidsledarutbildning vid folkhögskolor och i övrigt till kulturutskottet.

I propositionen behandlas ungdomsorganisationernas roll i samhällsarbete. Förslag om en ny utformning av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet läggs fram. Det nya bidraget föreslås ersätta de nuvarande bidragen till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och till ungdomsledarutbildning.

Behovet av en utbildning av yrkesverksamma ledare främst inom ungdomsorganisationerna och i kommunernas fritidsverksamhet understryks. Riktlinjer för en yrkesinriktad fritidsledarutbildning vid folkhögskolor förordas. Vissa tilläggsresurser föreslås utgå till berörda skolor. I dessa delar behandlas propositionen av utbildningsutskottet.

För de i propositionen berörda ändamålen beräknas en medelsökning om sammanlagt 9 milj. kr., varav 5,5 milj. kr. avser stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, som därmed föreslås öka till 21,4 milj. kr.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta sammanhang

dels den under allmänna motionstiden väckta motionen

1975:514 av herrar Ångström (fp) och Olsson i Kil (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att det lokala aktivitetsstödet skall utgå även till verksamhet för åldersgruppen 7–12 år,
2. att bidraget till verksamheten för åldersgruppen 12–25 år härigenom inte får försämrats,
3. att anslaget uppförs som ett förslagsanslag,

dels de i anledning av propositionen 1975:14 väckta motionerna

1975:1885 av herrar Fridolfsson (m) och Nilsson i Agnäs (m) vari hemställs att riksdagen vid behandling av regeringens proposition 1975:14 beslutar att det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet utformas så, att organisationer, som i övrigt uppfyller kriterierna för statsbidrag, på grund av sin principiella uppbyggnad och verksamhetsform icke ställs utanför,

1975:1900 av herr Sellgren m. fl. (fp) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att organisationen Pingstförsamlingarnas ungdomsarbete skall vara berättigad till bidrag enligt de riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet som riksdagen godkänner med anledning av propositionen 1975:14,
2. att riksdagen beträffande medlemsavgifter ger regeringen till känna vad som anförts i motionen,

1975:1911 av herr Börjesson i Falköping (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att handikapporganisationer erhåller 75 % av redovisade kostnader för ungdomsverksamhet i statsbidrag intill ett belopp av 150 000 kr.,

1975:1912 av herr Gustavsson i Nässjö m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts om samordning av åtgärder på det barn- och ungdomspolitiska området,

1975:1913 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen med bifall i övrigt till propositionen 1975:14 beslutar

1. att statligt stöd till informationsverksamhet skall utgå till de politiska ungdomsförbunden och att beloppet härför sättes till 2 milj. kr. fr. o. m. budgetåret 1975/76, att fördelas enligt Statens ungdomsråds förslag,
2. att till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet för budgetåret 1975/76 anvisa ett *förslagsanslag* av 35 milj. kr.,

1975:1914 av herrar Johansson i Skärstad (c) och Raneskog (c) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet skall utgå

oberoende av organisationsform,

2. att även annan adekvat medlemsdokumentation än medlemsavgift skall accepteras vid stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,

1975:1916 av herrar Jonsson i Alingsås (fp) och Jonsson i Mora (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar att bidrag skall medges till ungdomsorganisation som uppfyller de allmänna riktlinjerna i propositionen 1975:14 och i enlighet med vad som anges i motionen att deltagare i s. k. öppen verksamhet skall inräknas i medlemstalet om deltagandet är regelbundet,

1975:1917 av herr Mattsson i Lane-Herrestad m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att det rörliga bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet utgår med 20 kr./medlem över ett medlemstal av 3 000,

2. att till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet anvisa ett förslagsanslag av 25 875 000 kr.,

3. att till Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet anvisa ett reservationsanslag av 35 500 000 kr.,

4. att till nytt anslag Bidrag till politiskt informationsarbete bland ungdom anvisa 2 000 000 kr. att fördelas på sätt som angivits i motionen,

5. att hos regeringen begära skyndsam utredning och förslag om den centrala tillsynsmyndigheten för stöd till ungdomsorganisationerna i enlighet med vad som anförts i motionen,

1975:1918 av herr Nordstrandh m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att bidrag till ungdomsorganisationernas såväl centrala som lokala verksamhet skall utgå som förslagsanslag,

1975:1919 av fröken Rogestam m. fl. (c, s, fp) vari hemställs att riksdagen beslutar att Riksförbundet Kyrkans ungdom skall bli berättigat till statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet enligt det i propositionen för övriga ungdomsorganisationer föreslagna systemet,

1975:1920 av herrar Rämgård (c) och Andersson i Edsbro (c) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att det statliga lokala aktivitetsstödet skall utgå med 10 kr. per aktivitet och uppföras som förslagsanslag,

2. att den bidragsgrundande åldern för statligt lokalt aktivitetsstöd skall vara 7–25 år,

1975:1921 av fru Ström m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen uttalar sig för en skyndsam översyn av det statliga stödet till handikapporganisationernas ungdomsverksamhet med inriktningen att dessa organisationer skall erhålla bidrag enligt samma regler som övriga ungdomsorganisationer och att fördelningskriterierna skall anpassas till handikapporganisationernas särskilda förutsättningar.

Utskottet

Som framgått av den inledningsvis lämnade kortfattade redogörelsen för propositionens huvudsakliga innehåll föreslås i denna en ny utformning av det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. En huvudtanke i det nya bidragssystemet är att organisationerna i så stor utsträckning som möjligt skall få tillfälle att själva avgöra hur de bidrag som utgår skall disponeras. Detta har föranlett att endast ett bidrag föreslås utgå till den centrala verksamheten i stället för som hittills två, varav ett till central verksamhet i allmänhet och ett till ungdomsledarutbildning. Det nya bidraget har konstruerats med sikte på att det skall vara enkelt att beräkna och fördela, att bidragsvillkoren inte får styra verksamhetens form och innehåll och att tillgängliga medel skall kunna fördelas så rättvist som möjligt mellan organisationerna.

Det nya stödet föreslås utgå i form av ett grundbidrag om 150 000 kr. till varje bidragsberättigad organisation och därutöver ett rörligt bidrag, vars storlek för varje organisation beror på det antal medlemmar i ålder 7–25 år som överstiger 3 000. Bidraget utgår med högst 20 kr. per medlem i intervallet 3 001–15 000 medlemmar, med högst 15 kr. i intervallet 15 001–40 000 medlemmar och med högst 10 kr. i intervallet 40 001 medlemmar och därutöver. För den händelse anvisade medel inte medger att högsta bidrag utgår skall bidraget per medlem i de olika intervallen reduceras på ett proportionellt sätt så att det tillgängliga beloppet inte överskrids. Vidare föreslås den begränsningen att grundbidrag och rörligt bidrag sammanlagt bör utgöra högst 75 % av de faktiska kostnader en ungdomsorganisation under närmast föregående verksamhetsår haft för central verksamhet och organisation samt för internationell kontaktverksamhet.

I propositionen anges vissa bidragskriterier. Det förordas sålunda att med statsbidragsberättigad ungdomsorganisation skall förstås organisation som bedriver verksamhet huvudsakligen bland barn och ungdom, som har minst 3 000 medlemmar i åldern 7–25 år och som har verksamma lokalavdelningar i minst hälften av landets landstingskommuner (motsvarande). Med medlem avses den som under närmast föregående redovisningsår varit ansluten till lokalavdelning inom organisationen, som haft stadgeenliga möjligheter att påverka beslut rörande organisationens verksamhet och inriktning och som erlagt avgift till organisationen för detta år.

Vissa kristna ungdomsorganisationer har anfört tveksamhet mot kravet att medlem skall ha erlagt stadgeenlig avgift. Invändningarna är principiellt hållna och motiverade utifrån en kristen syn på medlemskapet i församlingen. Föredragande statsrådet har i propositionen funnit det närmast vara fråga om hur dessa organisationer skall kunna styrka medlemskapet för medlemmar som inte erlagt medlemsavgift. Det bör enligt propositionen ankomma på den myndighet som handhar bidraget att tillsammans med var och en av de berörda organisationerna fastställa vilka andra kriterier som skall ersätta kravet på erlagt medlemsavgift.

För närvarande är 46 organisationer berättigade till statsbidrag enligt gällande regler om bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Därutöver finns 21 s. k. tröskelorganisationer, som inte erhåller bidrag enligt statsbidragskungörelsen men som bedriver en verksamhet, vilken med hänsyn till omfattning och inriktning ansetts böra erhålla statligt stöd. För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats 300 000 kr.

Föredragandet statsrådet räknar med att 42 av nyssnämnda 46 organisationer också kommer att erhålla bidrag enligt de nya generella reglerna. Vidare räknar statsrådet med att tre av tröskelorganisationerna kommer in i det nya systemet.

En av de organisationer som f. n. erhåller centralt stöd anses inte helt uppfylla kravet på geografisk spridning. Den skulle därför egentligen falla utanför det nya systemet men föreslås ändå få statligt bidrag enligt de nya reglerna. Bidrag i särskild ordning, dvs. vid sidan av de generella reglerna, föreslås utgå till nio organisationer.

Med det nu sagda har utskottet i korthet angivit innebörden av propositionens förslag till ny utformning av statens stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet både i vad gäller generella regler och i fråga om bidrag i särskilda fall. Utskottet konstaterar att det är förenat med betydande svårigheter att konstruera ett bidragssystem som är enkelt, lätthanterligt och rättvist och som fyller kraven på aktivitetsfrämjande effekt utan att styra form och innehåll i organisationernas verksamhet.

I flera av de motioner som väckts med anledning av propositionen uttalas att förutsättningarna för bidrag, så som de angivits i propositionen, i praktiken kommer att leda till att vissa organisationer, som enligt motionärerna bör erhålla stöd till sin centrala verksamhet, faller utanför systemet. Utskottet åsyftar motionerna 1975:1885, 1975:1900, 1975:1914 och 1975:1916.

Enligt utskottets mening är det viktigt och värdefullt att den statliga bidragsgivningen till ungdomsorganisationerna kan ske efter klara och entydiga riktlinjer vilket bl. a. bidrar till att tillgängliga resurser fördelas så rättvist som möjligt mellan organisationerna. Utskottet anser därför att den definition av begreppet statsbidragsberättigad ungdomsorganisation som ges i propositionen bör godkännas.

I några av motionerna pekas på problem som kan uppstå i fråga om vissa typer av ungdomsorganisationer om det föreslagna bidragssystemet införs. Utskottet har förståelse för de synpunkter som redovisas i motionerna och anser att det kan vara motiverat med ett statligt stöd till en organisation även om den inte i alla delar uppfyller de krav som uppställts för det generella stödet till central verksamhet. Vidare kan det i vissa fall finnas anledning att överväga ett mer omfattande stöd än vad som skulle bli fallet enligt föreslagna bidragsbestämmelser. Det är emellertid angeläget att denna typ av bidragsgivning sker efter bedömning i varje särskilt fall, en bedömning som exempelvis kan gälla frågan om godkännande av ett annat medlems-

kriterium eller en annan organisationsform än som avses gälla enligt de generella reglerna. Det får förutsättas att dessa frågor tas upp i överläggningar mellan regeringen och vederbörande organisation varvid de av utskottet angivna synpunkterna bör beaktas.

Vid sin prövning av föreliggande motionsyrkanden angående vissa handikapporganisationer har utskottet stannat för att frågan om formerna för statsbidrag till central ungdomsverksamhet inom De blindas förening, Hörselsfrämjandets riksförbund och De dövas riksförbund, som aktualiserats i motionerna 1975:1911 och 1975:1921, bör ytterligare övervägas och att detta bör ske förutsättningslöst. För budgetåret 1975/76 bör dessa organisationer erhålla bidrag på sätt föreslagits i propositionen.

Även de synpunkter på en samordning av olika åtgärder på det barn- och ungdomspolitiska området som framförts i motionen 1975:1912 bör komma under övervägande i det fortsatta översynsarbetet. Utskottet vill framhålla att detta uttalande inte innebär att utskottet tagit ställning till frågan om vilket organ som skall vara central tillsynsmyndighet. Om riksdagen godkänner vad utskottet nu anfört tillgodoses också önskemålet i motionen 1975:1917 (yrkande 5) om utredning av frågan om central tillsynsmyndighet.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra dels om att riksdagen 1972 med hänvisning till att både skolöverstyrelsen och ungdomsrådet handlägger ungdomsfrågor uttalat sig för en skyndsam och förutsättningslös utredning av frågan om en samordnad handläggning av dessa frågor (KrU 1972:8, rskr 1972:84), dels om att utskottet i sitt betänkande 1973:41 förklarat sig finna det uppenbart att det brister både i fråga om samordningen av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna och i fråga om utformningen av det statliga stödet. Utskottet förordade att riksdagen uttalade sig för en skyndsam översyn av samhällets totala stöd till den inom olika organisationer bedrivna ungdomsverksamheten. I översynsarbetet borde enligt utskottets mening delta företrädare för bidragsgivarna – staten, landstingskommunerna och kommunerna – och de bidragsmottagande organisationerna. Detta uttalande av utskottet gav riksdagen som sin mening till kända för Kungl. Maj:t (rskr 1973:301).

I propositionen redovisas att den sist nämnda översynen påbörjats inom utbildningsdepartementet och att man under arbetets gång haft kontakter med företrädare för kommunförbundet samt för ungdoms- och idrottsorganisationerna. Därvid har organisationerna framhållit att barnstugeutredningen och utredningen om skolans inre arbete lagt fram förslag som innebär att ungdomsorganisationernas verksamhetsområde kan komma att vidgas. I det sammanhanget har från flera håll understrukits önskvärdheten av att de statliga insatserna för ungdomsorganisationernas arbete på det lokala planet ges en enhetlig utformning. Organisationerna har därför inte ansett sig kunna förorda någon förändring av formerna för det lokala aktivitetsstödet innan statsmakterna tagit ställning till de nämnda utredningsför-

slagen. Utskottet vill för sin del understryka vikten av ett fortsatt skyndsamt översynsarbete i den ordning som riksdagen tidigare uttalat sig för.

Vad utskottet nu med anledning av motionerna 1975:1885, 1975:1900, 1975:1911, 1975:1912, 1975:1914, 1975:1916, 1975:1917, yrkande 5, och 1975:1921 samt i anslutning till ovan redovisade riksdagsuttalanden anført om överläggningar angående bidrag i särskilda fall samt om fortsatt utredning av vissa frågor rörande samhällets stöd till ungdomsorganisationerna bör riksdagen som sin mening ge till känna för regeringen.

I propositionen har uttalats att den organisationsstruktur, som Riksförbundet Kyrkans ungdom för närvarande har, utgör hinder för organisationen att erhålla bidrag till central ungdomsverksamhet enligt de föreslagna generella bidragsbestämmelserna. I stället föreslås att bidrag skall utgå i särskild ordning. Enligt vad utskottet erfarit pågår f. n. en viss strukturförändring inom organisationen som gör att bedömningen inför budgetåret 1976/77 kan bli en annan och att bidrag då bör beviljas enligt generella regler. För närmast kommande budgetår bör organisationen emellertid erhålla det bidrag som föreslagits i propositionen. Utskottet kan inte tillstyrka att riksdagen fattar det i motionen 1975:1919 föreslagna beslutet.

I det föregående har utskottet redovisat de avtrappningsregler som i propositionen föreslås beträffande den rörliga delen av bidraget till central verksamhet. Utskottet finner dessa regler motiverade och avstyrker därför yrkande 1 i motionen 1975:1917 om att det rörliga bidraget alltid skall utgå med 20 kr. per medlem.

I propositionen föreslås en övergångsbestämmelse som innebär att organisation som f. n. erhåller bidrag till central verksamhet men som enligt de föreslagna nya reglerna faller utanför systemet övergångsvis under tre år skall erhålla ett successivt minskande bidrag. Enligt vad utskottet inhämtat avses detta inte gälla s. k. tröskelorganisationer. Utskottet finner emellertid även beträffande dessa organisationer flera skäl tala för att organisation, som inte blir berättigad till bidrag enligt de generella reglerna, övergångsvis under tre år får behålla ett stegvis minskande bidrag. För detta ändamål bör under anslaget beräknas ett belopp av 100 000 kr.

Vissa motionärer har uttryckt farhågor för att organisation som ej förklaras berättigad att mottaga stöd till sin centrala verksamhet ej heller kommer att erhålla lokalt stöd. En konsekvens av utskottets ställningstagande beträffande bidrag till nuvarande tröskelorganisationer blir, om riksdagen bifaller utskottets förslag i detta hänseende, att samtliga organisationer som nu erhåller centralt stöd även fortsättningsvis kommer att erhålla visst stöd till sin centrala verksamhet. Så kommer följaktligen att bli fallet även beträffande Pingstförsamlingarnas ungdomsarbete.

Anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. förutsätts i propositionen även i fortsättningen ha reservationsanslags natur medan det i motionerna 1975:1917 (yrkande 2) och 1975:1918 hävdats att anslaget bör vara förslagsanslag. Utskottet ansluter sig till motionärernas

uppfattning i denna fråga och tillstyrker alltså de angivna motionsyrkandena. Detta innebär att det inte behövs någon regel om att det rörliga bidraget skall kunna sättas ner om anslagsmedlen visar sig otillräckliga.

Under anslaget till den centrala verksamheten har i propositionen beräknats ett belopp av 500 000 kr. till fritidsledarutbildning vid folkhögskolor. Frågan om denna utbildning behandlas, som framgått av det föregående, av utbildningsutskottet, som i bifogade yttrande 1975:1 y för sin del föreslagit att för ändamålet anvisas 700 000 kr. Kulturutskottet tillstyrker detta förslag som innebär en anslagshöjning med 200 000 kr.

Utskottet har inte i vidare mån än som framgår av det föregående funnit anledning till erinringar eller särskilda uttalanden med anledning av propositionens förslag till riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet.

Som en konsekvens av att utskottet avstyrkt motionen 1975:1917, yrkande 1, om det rörliga bidragets storlek avstyrker utskottet även yrkande 2 i samma motion, som går ut på en höjning av anslaget till central verksamhet m. m. med 3 531 000 kr. Utskottet tillstyrker att under anslaget anvisas det i propositionen föreslagna beloppet 22 344 000 kr. med tillägg av ovan föreslagna belopp om 100 000 kr., respektive 200 000 kr. eller sammanlagt 22 644 000 kr.

I fråga om bidragsgivningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet föreslås i propositionen med hänsyn till det pågående översynsarbetet inte några principiella ändringar. Däremot har i flera motioner föreslagits viktiga ändringar i bidragssystemet. Sålunda yrkas i motionerna 1975:514 (yrkande 3), 1975:1913 (yrkande 2), 1975:1918 och 1975:1920 (yrkande 1) att anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall förändras från reservationsanslag till förslagsanslag. I sistnämnda motion yrkas därjämte att det bidrag som utgår per sammankomst skall bestämmas till 10 kr. (yrkande 1) samt att även deltagare i åldern 7–11 år skall räknas in i bidragsunderlaget när det gäller att bedöma om bidrag skall utgå (yrkande 2). Ett yrkande av sistnämnda innebörd har framställts även i motionen 1975:514 (yrkande 1).

Den omständigheten att bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet f. n. utgår ur ett anslag med reservationsanslags natur är av avgörande betydelse för hur bidragssystemet fungerar. Om anslagsmedlen inte räcker till bidrag med 10 kr. per sammankomst, vilket var målsättningen när bidragssystemet infördes, skall bidragsbeloppet enligt bestämmelserna reduceras i erforderlig mån. Om anslaget ändras till förslagsanslag behöver någon reduktion inte komma i fråga eftersom anslaget kan överskridas om anvisat belopp skulle visa sig otillräckligt. Bidraget per sammankomst ligger för närvarande betydligt under 10 kronor och en konsekvens av en övergång till förslagsanslag blir därför – om inte någon spärr av annat slag införs – en väsentlig ökning av medelsbehovet. Om man därtill, samtidigt som anslagsnaturen ändras, sänker åldersgränsen från 12 till 7 år kommer antalet

bidragsberättigande sammankomster att öka väsentligt med en ytterligare ökning av medelsbehovet som följd.

Utskottet kan inte tillstyrka att åldersgränsen sänks enligt förslagen i motionerna 1975:514 (yrkande 1) och 1975:1920 (yrkande 2). Dessa yrkanden avstyrks alltså.

Utskottet avstyrker yrkande 2 i motionen 1975:514.

Vad gäller en övergång till förslagsanslag crinras om att utskottet redan då det nuvarande bidragssystemet infördes uttalade att en övergång borde ske framdeles. Utskottet anser att medelsanvisningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet från och med nästa budgetår bör ske i form av förslagsanslag. Utskottet tillstyrker alltså de härom framställda motionsyrkandena.

Utskottet anser det inte möjligt att höja anslaget utöver det belopp av 33 500 000 kr. som föreslagits i propositionen. Utskottet avstyrker alltså både motionen 1975:1913, yrkande 2, om anvisande av 35 000 000 kr. och motionen 1975:1917, yrkande 3, om anvisande av 35 500 000 kr.

Den övergång till förslagsanslag som utskottet förordar förutsätter att bidraget fastställs till ett bestämt belopp per sammankomst utan den reducering som f. n. sker med hänsyn till storleken av tillgängliga medel och sammanlagda antalet redovisade sammankomster.

Utskottet ser det som önskvärt att ungdomsorganisationerna för nästa budgetår erhåller ett bidrag per sammankomst som är minst lika stort som det bidrag som kommer att utgå under innevarande budgetår. Beloppet per sammankomst kan utifrån detta ställningstagande inte fastställas förrän rapporteringen av verksamheten under budgetåret 1974/75 avslutats. Utskottet föreslår därför att riksdagen med avslag på motionen 1975:1920, yrkande 1, låter det ankomma på regeringen att fastställa storleken av bidraget per sammankomst med utgångspunkt i att bidraget avseende nästa budgetår inte sätts lägre än det belopp varmed bidraget kommer att utgå under innevarande budgetår.

Det i propositionen framlagda förslaget om anvisande för nästa budgetår av ett reservationsanslag av 1 355 000 kr. till statens ungdomsråd tillstyrks av utskottet.

I propositionen har redovisats att statens ungdomsråd föreslagit anvisande av 2 milj. kr. som stöd till de politiska ungdomsförbunden för informationsarbete och uppsökande verksamhet. Föredragande statsrådet har förklarat sig dela ungdomsrådets uppfattning att det politiska ungdomsarbetet kan behöva ett särskilt stöd. Med hänsyn till den väsentliga höjning som föreslagits i fråga om stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet har ungdomsrådets nyssnämnda förslag dock inte genom propositionen förts vidare till riksdagen.

Förslag om anvisande av ett nytt anslag om 2 milj. kr. till politiskt informationsarbete bland ungdom har framförts både i motionen 1975:1913, yrkande 1, och i motionen 1975:1917, yrkande 4.

Även utskottet har den uppfattningen att det finns skäl att ge särskilt stöd till de politiska ungdomsförbundens informationsarbete och uppsökande verksamhet. Av samma skäl som anförts i propositionen anser sig utskottet dock inte böra tillstyrka nu ifrågakarande motionsförslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med anledning av motionerna 1975:1885, 1975:1900, 1975:1911, 1975:1912, 1975:1914, 1975:1916, 1975:1917, yrkande 5, och 1975:1921 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om överläggningar angående bidrag i särskilda fall samt om fortsatt utredning av vissa frågor rörande samhällets stöd till ungdomsorganisationerna,
2. att riksdagen avslår motionen 1975:1919 om bidrag till Riksförbundet Kyrkans ungdom enligt generella bestämmelser om statsbidrag till central verksamhet,
3. att riksdagen avslår motionen 1975:1917, yrkande 1, om storleken av det rörliga bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet,
4. att riksdagen med bifall till motionerna 1975:1917, yrkande 2, och 1975:1918, båda motionerna såvitt nu är i fråga, samt med avslag på propositionen 1975:14 i motsvarande del beslutar att medelsanvisningen till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet skall ske i form av förslagsanslag,
5. att riksdagen godkänner de i propositionen 1975:14 förordade riktlinjerna för statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet med de ändringar och tillägg som föranleds av riksdagens beslut med anledning av utskottets yrkanden under momenten 1-4 ovan,
6. att riksdagen med anledning av propositionen 1975:14 och motionen 1975:1917, yrkande 2, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m.* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 22 644 000 kr.,
7. att riksdagen avslår motionerna 1975:514, yrkande 1, 1975:1920, yrkande 2, om en sänkning till 7 år av den åldersgräns som gäller för att deltagare i ungdomsorganisationernas lokala sammankomster skall få räknas in i bidragsunderlaget,
8. att riksdagen avslår motionen 1975:514, yrkande 2,
9. att riksdagen med bifall till motionerna 1975:514, yrkande 3, 1975:1913, yrkande 2, 1975:1918 och 1975:1920, yrkande 1, de tre sistnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, samt med avslag på propositionen 1975:14 i motsvarande del och motionen 1975:1917, yrkande 3, såvitt nu är i fråga, beslutar att medelsanvisningen till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall ske i form av förslagsanslag,

10. att riksdagen

a. med anledning av propositionen 1975:14 och motionen 1975:1913, yrkande 2, samt med avslag på motionen 1975:1917, yrkande 3, båda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 33 500 000 kr.,

b. med avslag på motionen 1975:1920, del av yrkande 1, beslutar att bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet skall utgå med det belopp per bidragsberättigande sammankomst som regeringen, med beaktande av utskottets uttalande i denna fråga, bestämmer,

11. att riksdagen till *Statens ungdomsråd* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 1 355 000 kr.,

12. att riksdagen avslår motionerna 1975:1913, yrkande 1, och 1975:1917, yrkande 4, om anvisande av ett nytt anslag till politiskt informationsarbete bland ungdom.

Stockholm den 15 april 1975

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Andersson i Lycksele (s), fröken Sandell (s), herr Leander (s), fru Johansson i Uddevalla (s), fru Mogård (m), herr Norrby (c), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c), fru Göthberg (c), herr Alsén (s), fru Rönning (s), herrar Enlund (fp), Raneskog (c) och Nisser (m).

Reservationer

1. beträffande *den lägre åldersgräns som gäller för att deltagare i ungdomsorganisationernas lokala sammankomster skall få räknas in i bidragsunderlaget* av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "avstyrks alltså" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att den angivna konsekvensen av en sänkning av åldersgränsen till 7 år bör få hindra att denna angelägna reform genomförs. Utskottet tillstyrker därför de i motionerna 1975:514, yrkande 1, och 1975:1920, yrkande 2, framförda förslagen härom.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. att riksdagen med bifall till motionerna 1975:514, yrkande 1, och 1975:1920, yrkande 2, beslutar att den bidragsgrundande åldern för statligt lokalt aktivitetsstöd skall vara 7–25 år,

2. beträffande *medelsanvisningen till lokal verksamhet inom ungdomsorganisationerna* av herr Mattsson i Lane-Herrestad (c), herr Norrby (c), fröken Eliasson (c), fru Göthberg (c), herr Enlund (fp) och herr Raneskog (c) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "innevarande budgetår" bort ha följande lydelse:

I och med att en övergång sker till förslagsanslag bör regeringen upphäva den nuvarande föreskriften att bidragsbeloppet 10 kr. per sammankomst skall sättas ner om anslagsmedlen visar sig otillräckliga. Yrkande 1 i motionen 1975:1920 om fastställande av beloppet 10 kr. blir i sak tillgodosett och behöver inte föranleda någon annan åtgärd än att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet nu anfört.

Målsättningen 10 kr. angavs av riksdagen redan 1971 (KrU 1971:12). Med hänsyn till de kostnadsökningar som inträffat sedan dess är det väsentligt att stödet nu når upp till denna nivå. En konsekvens av utskottets ståndpunkt är att anslaget bör höjas. Utskottet har för sin del stannat för att tillstyrka att anslaget förs upp med 43 500 000 kr. Vid bifall härtill kan även motionerna 1975:1913, yrkande 2, och 1975:1917, yrkande 3, anses tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen

- a. med anledning av propositionen 1975:14 samt motionerna 1975:1913, yrkande 2, och 1975:1917, yrkande 3, båda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 43 500 000 kr.,
- b. med anledning av motionen 1975:1920, del av yrkande 1, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om upphävande av nuvarande bestämmelse om att bidragsbeloppet 10 kr. per sammankomst skall reduceras om anslagsmedlen visar sig otillräckliga,

3. beträffande *medelsanvisningen till lokal verksamhet inom ungdomsorganisationerna* av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "innevarande budgetår" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett förslagsanslag på 35 000 000 kr. för nästa budgetår bör anvisas till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet och att målsättningen 10 kr. per aktivitet inte får frångås. Denna målsättning fastslogs av riksdagen då bidragssystemet utformades 1971 med den reservationen att beloppet skulle sättas ner i den mån antalet bidragsberättigade sammankomster blev så stort att det tillgängliga anslaget inte räckte till. Så har också blivit fallet och klyftan mellan målsättningens 10 kr. och utbetalat belopp per aktivitet har med åren blivit allt större. Utskottet kan inte finna det korrekt mot ungdomsorganisationerna att nu, fyra år efter att målsättningen sattes till 10 kr., göra en avsevärd justering neråt av detta belopp. Den ekonomiska utvecklingen har varit sådan att beloppet i stället borde ha höjts för att kompensera olika slag av fördyringar som ägt rum. Utskottet fasthåller emellertid vid beloppet 10 kr. Om riksdagen bifaller utskottets förslag beträffande anslagsnaturen kommer beloppet att kunna uppnås. Utskottet vill i detta sammanhang påpeka, att det är av stor vikt för organisationerna att veta hur stort lokalt aktivitetsstöd de kan räkna med.

Vid riksdagens bifall till den ständpunkt utskottet nu intagit behöver motionen 1975:1920, yrkande 1, inte föranleda någon åtgärd. Yrkandet avstyrks därför.

Vad beträffar anslagsbeloppet tillstyrker utskottet motionen 1975:1913, yrkande 2, och avstyrker motionen 1975:1917, yrkande 3. Anslaget bör alltså föras upp med 35 000 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen

- a. med anledning av propositionen 1975:14, med bifall till motionen 1975:1913, yrkande 2, och med avslag på motionen 1975:1917, yrkande 3, båda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 35 000 000 kr.,
- b. avslår motionen 1975:1920, yrkande 1, i vad avser fastställande av bidragsbeloppet 10 kr.,

4. beträffande *bidrag till politiskt informationsarbete bland ungdom* av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Även utskottet" och slutar med "ifrågavarande motionsförslag" bort ha följande lydelse:

Även utskottet har den uppfattningen att det finns starka skäl för att stödja de politiska ungdomsförbunden. Detta har klart påvisats i motionerna. Utskottet anser inte att den höjning som i propositionen föreslagits i fråga om anslaget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet kan utgöra

skäl för att inte bifalla det välmotiverade yrkandet att 2 milj. kr. skall anvisas som stöd till de politiska ungdomsförbundens informationsarbete och uppsökande verksamhet. Utskottet tillstyrker att riksdagen med bifall till motionen 1975:1913, yrkande 1, och med anledning av motionen 1975:1917, yrkande 4, anvisar nämnda belopp under ett nytt anslag med rubriken Bidrag till informationsarbete inom de politiska ungdomsförbunden.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. att riksdagen med anledning av motionen 1975:1917, yrkande 4, och med bifall till motionen 1975:1913, yrkande 1, till *Bidrag till informationsarbete inom de politiska ungdomsförbunden* för budgetåret 1975/76 under åttonde huvudtiteln anvisar ett anslag av 2 000 000 kr.

5. beträffande *bidrag till politiskt informationsarbete bland ungdom* av fru Mogård (m) och herr Nisser (m) som anser att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Även utskottet" och slutar med "ifrågavarande motionsförslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de skäl som statens ungdomsråd med instämmande av föredragande statsrådet anfört för särskilt stöd till politiskt ungdomsarbete i och för sig skulle kunna anföras som motiv för stöd även till andra grupper där deltagande i det politiska arbetet anses böra stimuleras. Att engagera olika kategorier av medborgare i samhällsarbetet är emellertid enligt utskottets mening en uppgift för de politiska partierna, vilka för sin verksamhet erhåller partistöd. Utskottet avstyrker nu ifrågavarande motionsförslag.

Särskilda yttranden

1. beträffande *bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* av herr Enlund (fp):

I propositionen har några av de nuvarande s. k. tröskelorganisationerna uteslutits från möjligheterna att erhålla statligt stöd till sin centrala verksamhet. Till de organisationer som på detta sätt ställs utanför hör bl. a. Pingstförsamlingarnas ungdomsarbete. Denna organisation har en mycket omfattande verksamhet över hela landet men har, som framgått av ett uttalande som föredragande statsrådet gjort i kammaren, uteslutits därför att dess organisationsform inte svarar mot de uppställda kraven på riksorganisation. I denna situation har vissa ändringsyrkanden framförts i motionerna 1975:1885, 1975:1900 och 1975:1914.

Vid bifall till utskottets ställningstagande garanteras samtliga nuvarande tröskelorganisationer fortsatt bidrag för sin centrala verksamhet. De tröskelorganisationer som faller utanför de nya reglerna för generellt bidrag

får övergångsvis ett under tre år successivt minskande bidrag. Detta är en värdefull förbättring i förhållande till propositionens förslag. Det garanterar fortsatt statligt stöd också till den lokala verksamheten. Eftersom flertalet primärkommuner och landsting i sina bidragsbestämmelser kräver att ungdomsorganisation för att få bidrag skall tillhöra riksorganisation som erhåller statsbidrag till den centrala verksamheten, har utskottets ställningstagande betydelse även för den kommunala bidragsgivningen.

Utskottet anser att statligt stöd skall kunna utgå även till ungdomsorganisation som inte i alla delar uppfyller de uppställda kraven för det generella stödet till central verksamhet. Utskottet förutsätter att dessa fall tas upp i överläggningar mellan regeringen och vederbörande organisation. Jag förutsätter för min del att dessa överläggningar inte kommer att leda till att organisationerna tvingas acceptera organisationsformer som de inte anser ändamålsenliga. Ett krav på anpassning till fixerade organisationsmönster skulle enligt min mening innebära ett avsteg från den i propositionen redovisade huvudlinjen att ungdomsorganisationerna skall ha rätt att forma sin verksamhet utifrån sina egna ideologiska utgångspunkter.

2. beträffande det rörliga bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet av herr Mattsson i Lane-Herrestad (c), herr Norrby (c), fröken Eliasson (c), fru Göthberg (c) och herr Raneskog (c):

Vi kan inte instämma i propositionens uppfattning att ungdomsorganisationernas centrala verksamhet relativt sett blir billigare ju fler medlemmar man har i en organisation. Kraven på utbildning och information m. m. ökar i takt med medlemsantalet. Det är vidare angeläget att undvika bidragskonstruktioner som kan inverka menligt på organisationernas organisatoriska uppbyggnad och medlemsrekrytering. Ett enhetligt belopp på 20 kr. per medlem i rörligt bidrag har begärts såväl i centerpartimotionen 1975:1917 som i statens ungdomsråds förslag. Vi anser att den avtrappning av det rörliga bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet, som föreslagits i propositionen och tillstyrkts av utskottet, snarast bör tas bort och att bidraget därefter alltså bör vara 20 kr. per medlem för alla medlemmar över ett antal av 3 000. Med hänsyn till utskottets behandling av propositionen i övrigt samt till den ståndpunkt vi intagit och den anslagsökning vi tillstyrkt i fråga om det lokala aktivitetsstödet har vi dock inte funnit det möjligt att nu också tillstyrka att 3,5 milj. kr. anvisas för att möjliggöra att den föreslagna avtrappningsregeln slopas.

3. beträffande medelsanvisningen till lokal verksamhet inom ungdomsorganisationerna av fru Mogård (m) och herr Nisser (m):

Inom anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet har bidraget per sammankomst aldrig uppnått målsättningen 10 kr. Bidraget har dessutom år från år sjunkit på grund av att den totala aktiviteten ökat. Med övergången till ett förslagsanslag blir det nödvändigt att varje år redovisa

vilket bidrag per sammankomst som skall utgå. Vi anser detta vara en betydelsefull och principiellt riktig förändring. Anslaget bör enligt vår bedömning inte i år höjas utöver propositionens förslag. Vi vill emellertid förordna att man vid kommande budgetbehandlingar eftersträvar att snarast uppnå den ursprungliga målsättningen 10 kr. per sammankomst.

4. beträffande *bidrag till politiskt informationsarbete bland ungdom* av herr Mattsson i Lane-Herrestad (c), herr Norrby (c), fröken Eliasson (c), fru Göthberg (c) och herr Raneskog (c):

Enligt vår mening bör ett särskilt stöd utgå till de politiska ungdomsförbunden för deras informationsarbete och uppsökande verksamhet. I ett par motioner begärs ett sådant stöd, vilket även statens ungdomsråd föreslagit. Detta stöd bör i likhet med stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet fördelas med utgångspunkt i förbundens medlemstal såsom föreslås i centerpartimotionen 1975:1917. Med hänsyn till utskottets behandling av propositionen samt till den ståndpunkt vi intagit och den anslagsökning vi tillstyrkt i fråga om det lokala aktivitetsstödet har vi dock inte funnit det möjligt att nu också tillstyrka att 2 milj. kr. anvisas för detta ändamål.

UbU 1975:1 y**Utbildningsutskottets yttrande över vissa delar av propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. jämte motion***Till kulturutskottet*

Kulturutskottet har hemställt att utbildningsutskottet avger yttrande över propositionen 1975:14 om statligt stöd till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m. i vad avser i propositionen föreslagen medelsanvisning för tilläggsresurser till folkhögskolor som bedriver fritidsledarutbildning. Medel beräknas under anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. m.

Utbildningsutskottet har med anledning av propositionen 1975:14 och motionen 1975:1915 i sitt betänkande 1975:12 föreslagit att bidrag skall utgå med 700 kr. per elev och årskurs, dvs. i förhållande till förslaget i propositionen en ökning med 200 kr. Som en konsekvens härav föreslår utbildningsutskottet att kulturutskottet föreslår riksdagen att för ändamålet anvisa 700 000 kr. för budgetåret 1975/76.

Stockholm den 15 april 1975

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Stafanstorps (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fröken Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Karlsson i Mariefred (c), fru Lantz (vpk) och herr Hagberg i Örebro (s).

